

UKRAINIAN JOURNAL
ЕКОНОМІСТ #12/2021

2021

UKRAINIAN JOURNAL ЕКОНОМІСТ

#12

ПОДІЇ, ОСОБИСТОСТІ та ІДЕЇ, ДОСЛІДЖЕННЯ та ПРОГНОЗИ
EVENTS, PERSONS & IDEAS, RESEARCHES & FORECASTS

2021

ЖУРНАЛ ОНОВЛЮЄ КОМАНДУ
ІДЕ ПОШУК НОВОГО ФОРМАТУ

**НА ЕКОНОМІКУ
ВПЛИВАЄ ВСЕ**

**EVERYTHING AFFECTS
ECONOMICS**

ТОБТО, ГОВОРИМО ПРО ШЛЯХИ ДО СТАНОВЛЕННЯ
МОДЕРНОЇ НАЦІЇ? МОДЕРНОЇ КРАЇНИ?

А що воно таке - модерна країна?

ЦЕ ТАКЕ СУСПІЛЬСТВО, ДЕ БІЛЬШІСТЬ РОЗУМІЄ
ТРЕНДИ ЕВОЛЮЦІЇ ПРИРОДИ ТА ЛЮДСТВА
І МОДЕРНА В СВОЇЙ ПОВЕДІНЦІ?

А що таке модерна поведінка у відсталій країні?

У наступних номерах журналу – економічні, політичні,
кліматичні, соціальні та інші актуальні тенденції

ПРОПОЗИЦІЇ ТА ЗАУВАЖЕННЯ
ukreconomist@ukr.net

*Існує китайське прокляття, що говорить:
«Нехай він живе у цікаві часи».
Подобається нам це чи ні,
але ми живемо в цікаві часи...*

Роберт КЕННЕДІ

2021-го грудень

*Все-таки ми живемо у цікавий час...
Звичайно приємно, коли через кілька
років представники громади позитивно
оцінюють результати твоєї роботи
та ще й на сторінках газети Верховної
Ради, хоча тоді, одразу після
Євромайдану і початку російської
агресії, часи теж були дуже цікавими...
А так хотілося б пожити в Україні,
про яку розповідають чиновники у своїх
доповідях, із щорічно зростаючим ВВП,
500-доларовою середньою зарплатою,
відремонтованими дорогами
та протидією корупції. Може вона
десь і існує, така-собі чи то «країна
у смартфоні», чи то у паралельній
звітно-довідній реальності, а ми
її просто не помічаємо?
Але перспективи в нас чудові,
варто у цьому переконатися хоча б
ознайомившись із роботами майбутніх
українських економістів.*

На економіку впливає все!

*З повагою до наших передплатників
і читачів та найкращими
побажаннями у Новому році
головний редактор, к.е.н.,
заслужений економіст України
академік Академії економічних наук
України Олексій Мірошниченко*

ЗМІСТ

У Світі	2
В Україні	4
Економічна думка	
Ми всі – добросерді вчені, стали на помилковий шлях надії на соціалістичні ідеї... (інтерв'ю з Нобелівським лауреатом Полом Самуельсоном)	6
Про економіку відверто...	10
Країна, регіон, громада	
О.ІВАШКО Рівний шлях Кривого Озера	11
Наукова дискусія	
Матеріали Всеукраїнських наукових економічних читань «СУЧАСНІ ТРЕНДИ МОРЕГОСПОДАРЮВАННЯ» (НУК, 1-2 грудня 2021 р.):	14
- Економічна політика України в контексті розвитку світової економіки	14
- Цифровізація економіки як пріоритетний напрям піднесення морської індустрії	47
- Фінанси сталого розвитку	70
- Драйвери та тренди управління морським господарським комплексом	81
- Цифрові технології в обліку, аналізі та аудиті	96
Конкурс наукових есе «СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ»	109
Аналітика, статті, публікації	
Г.ЄФІМОВА, І.СЕМІЛЕТ Франчайзинг як форма ведення бізнесу: міжнародний досвід та перспективи розвитку в Україні	116

Роберт Френсіс Кеннеді (20.11.1925, Бруклайн, США – 06.06.1968, Лос-Анджелес, США) – американський політик і державний діяч, помер після поранення під час президентської виборчої кампанії, один з двох молодших братів вбитого президента Джона Ф. Кеннеді. Наведено цитату з «Промови надії» перед членами Національної спілки студентів Південної Африки в Університеті Кейптауна (ПАР, 6 червня 1966 р.), що вважається його найбільшим і найвідомішим виступом. Сучасними дослідниками не підтверджується китайське походження наведеного виразу і приводяться такі приклади як «краще бути собакою в епоху спокою, ніж людиною в епоху хаосу» та «світ, що змінюється, породжує героїв» (ред.)

В 2018 р. Урядом України була схвалена «Стратегія комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018-2021 рр.». Найважливішою метою Стратегії є утвердження в українському суспільстві свідомої підтримки членства України в Європейському Союзі, інтеграції в європейський економічний, культурний та політичний простір та здійснення процесу внутрішніх реформ і перетворень у бік більш вільного, справедливого, демократичного, успішного і прозорого суспільства. Стратегія визначає комунікаційні цілі та цільову аудиторію. Реалізація Стратегії здійснюється спільними зусиллями органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства та бізнесу [3].

Євросоюз є найбільшим торговельним партнером України, це партнерство є надзвичайно вигідним для обох сторін. Завдяки експорту до країн ЄС української продукції можливим є створення нових робочих місць та підвищення зарплат. Повна інтеграція України у внутрішній ринок ЄС, її членство в Євросоюзі дозволить отримати низку дуже вагомих для нашої країни економічних і політичних переваг.

Наразі Україна має деякі перешкоди на шляху євроінтеграції. Їх обумовлюють такі негативні чинники як терпимість до корупції (не тільки не брати, але й не давати хабарів); нерівність прав і можливостей жінок та чоловіків; відсутність поваги один до одного, гідності; єдині закони. Зазначене суттєво сповільнює рух України до ЄС.

Сьогодні в Україні відбувається активна боротьба з корупцією – головним негативним чинником. Викоринити його не так просто, потрібно змінити світогляд, який формувався не за рік, і не за два. Цей процес потребує багато часу, ба-

жання і розуміння, для чого це робиться і що українці отримають в кінцевому результаті. Відсутність поваги один до одного – ще один чинник, який значно ускладнює не тільки шлях України до ЄС, а й майбутнє нації [4]. Наше дослідження показує, що прогрес у вирішенні проблемних питань є і досить стрімкий. Тому, ми вважаємо, що Україна дуже скоро зможе наблизитись до ЄС не тільки в торговельному і політичному аспектах, а й у світоглядному.

На нашу думку, надзвичайно важливо, щоб люди були обізнані з перспективами та проблемами євроінтеграції, кожен обирає цей шлях свідомо, розумів основні вектори і докладав зусиль на обраному шляху; люди повинні знати про європейські цінності, їх переваги, відчуваючи це на власному досвіді.

Список використаних джерел:

1. Понад 60% українців виступають за вступ України до ЄС. Укрінформ : веб-сайт. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2859918-ponad-60-ukrainsiv-vistupaut-za-vstup-ukraini-does.html>

2. Напрямки угоди про асоціацію – прогрес виконання. Пульс Угоди – моніторинг реалізації плану заходів з виконання Угоди : веб-сайт. URL : <https://pulse.kmu.gov.ua/>

3. Стратегія комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018-2021 роки. URL : <https://minjust.gov.ua/m/strategiya-komunikatsii-u-sferi-evropeyskoi-integratsii-na-2018-2021-roki>

4. Матюшенко І.Ю., Беренда С.В., Резніков В.В. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції : навч. посіб. Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015. 504 с.

УДК 339.9

ПОЛІТИКА ЄС ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ ТРАНСКОРДОННИХ КЛАСТЕРІВ

Світлана Марущак, Ігор Смородінов

Наша держава обрала курс на євроінтеграцію і впевнено рухається курсом набуття членства в ЄС. Наразі Україна і Європейський Союз (ЄС) є надійними партнерами. Географічне положення України створює можливості співпраці з сусідніми країнами, з якими має спільні кордони. З них Словаччина, Польща, Угорщина і Румунія є членами ЄС. Історія транскордонного співробітництва (ТКС) в Європі розпочалася в XIX ст. В другій половині 50-х рр. XX ст. в прикордонних регіонах європейських країн саме євро-

Svitlana Marushchak, PhD (Economics),

Igor Smorodinov

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

EU policy and European experience in the development of cross-border clusters

The EU policy on the creation and support of the development of cross-border clusters, prospects for the development of cross-border clusters in Ukraine and the creation of a maritime cross-border cluster are considered.

Keywords: European integration, cross-border cooperation, cluster

С.Марущак – кандидат економічних наук, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, І.Смородінов – магістрант, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

© С.Марущак, І.Смородінов, 2021

регіональне співробітництво стає важливою і ефективною формою співпраці між країнами та їх прикордонними регіонами [1].

Сьогодні країни ЄС накопичили значний досвід ТКС, воно стало невід'ємною частиною планування та розвитку. Транскордонне співробітництво в Україні особливо актуальне як в контексті євроінтеграції, так і в плані підвищення спроможності регіонів та держави. Однією з форм ТКС є транскордонні кластери. ЄС підтримує та ініціює проекти щодо створення умов та нових кластерів. Наприклад, основи кластерної політики ЄС втілені в діяльності Європейської обсерваторії з питань кластерів і промислових змін [2]. Ця установа володіє різноманітною інформацією стосовно функціонуючих кластерів, проводить Форум європейської кластерної політики, організовує Європейську кластерну конференцію тощо. На основі Європейської платформи співпраці кластерів проходять презентації компаній, обмін досвідом, пошук партнерів серед країн-членів ЄС та країн, які не є членами ЄС, але також активно запрошуються до участі [3]. Вираженням кластерної політики ЄС є реалізація ініціативи «Кластерні проекти для нових промислових ланцюгів вартості». Метою даної ініціативи є розвиток нових видів діяльності, що стає можливим і зміною ланцюгів доданої вартості. Даний напрямок кластерної політики продовжує програма ЄС «Європейські стратегічні кластерні партнерства для інвестування у смарт-спеціалізацію» допомоги кластерам у співпраці за тематичними сферами, визначеними стратегіями смарт-спеціалізації [4]. В регіоні Балтійського моря для підтримки транскордонних кластерів ЄС впроваджувало програму «Інноваційний експрес». В рамках цієї програми було фінансовано багато транснаціональних проектів, які реалізовували кластерні організації.

Досвід окремих країн-членів ЄС щодо розвитку транскордонних кластерів [4]: 1) розвиток завдяки інструментам кластерної політики ЄС (Болгарія, Хорватія); 2) впровадження національної політики підтримки кластерів (Австрія, Чехія, Естонія, Угорщина, Латвія, Чорногорія, Польща, Португалія); 3) сприяння розвитку кластерів через програми, зорієнтовані на розвиток інновацій та науково-дослідну діяльність (Іспанія, Ірландія, Данія); 4) регіональні і національні про-

грами розвитку транскордонних кластерів. В регіонах ЄС впроваджується регіональна політика кластерного розвитку.

Наразі на заході України створено та функціонують такі транскордонні кластери: Інноваційний (2015), Науковий інформаційно-статистичний «Інфостат-Україна-Польща» (2013), Бещадський туристичний (2004) [4].

На основі європейського досвіду створення та функціонування транскордонних кластерів ми можемо сформулювати свої напрямки розвитку даної форми ТКС. Наприклад, в морегосподарському комплексі України є всі передумови створення транскордонного морського кластеру з орієнтацією на Чорноморський регіон. [5]. Першими кроками створення такого кластеру є інституалізація Морського Кластеру України в серпні 2020р. Як зазначається на сайті об'єднання, це платформа для компанії морської індустрії України для обміну найкращих практик та створення консолідованої позиції індустрії [6]. Враховуючи зростаючий інтерес до транскордонного співробітництва з боку ЄС, членство в ЄС таких країн як Болгарія та Румунія, морський транскордонний кластер може включати приморські регіони цих країн та України і стати її важливим кроком на шляху європейської інтеграції.

Список використаних джерел:

1. Мельник Л.А. Європейський досвід управління розвитком транскордонного співробітництва. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2018. № 2. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1189>.
2. European observatory for clusters and industrial change. European Commission: Website. URL: https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/cluster/observatory_en
3. The European online hub for industry clusters. Website. URL: <https://clustercollaboration.eu/>
4. Задоя О.А. Кластеризація: проблеми поєднання європейського досвіду з українськими реаліями. Європейський вектор економічного розвитку. 2020. № 1 (28). С. 59-67.
5. Коваленко С.І. Емерджентність розвитку транскордонних кластерних систем у морській галузі України. Вісник ХНУ. 2019. № 1. С. 155-164.
6. Морський кластер України. Веб-сайт. URL: <https://maritimeukraine.com/>

УДК 339.5

TRENDS OF TRADE AND ECONOMIC RELATIONS BETWEEN UKRAINE AND AUSTRALIA

Svetlana Marushchak, Yelyzaveta Tsarenko-Fishkova

Australia is currently one of Ukraine's trading partners in Oceania. It is a highly developed country, which ranks 13th in the world in terms of nominal GDP (US\$1.4 trillion) and 18th for the purchas-

ing power parity. Before the pandemic, the Australian economy had been boosting for 28 years [1].

The diplomatic relations between Ukraine and Australia were established in January 1992 by ex-